

Den Haag, 16-07-2024

Hoorzitting Adviescommissie Bezwaarschriften

Betreft: pleitnotitie Kap bomen Laan van Mensenrechten

Bijlagen: 3

Op grond van art 2:88 (APV) kan de gemeente een vergunning weigeren vanwege:

- Natuur-, educatieve en milieuwaarden
- Belevings- en gebruikswaarden

Daarnaast wil Den Haag zuinig zijn op onze bomen. We proberen bomen dan ook zo oud mogelijk te laten worden (Haagse Bommenota). Ook waar bomen 'wortelopdruk' veroorzaken, zoeken we in eerste instantie een oplossing waarbij de boom kan blijven staan. We kappen bomen alleen als het aantoonbaar niet anders kan (Coalitieakkoord).

Natuurwaarden.

Aan de Laan van Mensenrechten zijn 2 paarterritoria waargenomen voor de gewone dwergvleermuis. Volgens de databank van de gemeente Den Haag gaat het om bomen/gebouwen. Aqua Terra (2021) heeft geen holtes in bomen waargenomen.

De gemeente zou bij twee tegenstelde beweringen uitsluitel moeten geven wie gelijk heeft. Aangezien dit niet is gedaan is het onduidelijk of er bomen dienen als paarterritoria.

Daarnaast stellen de onderzoekers van Aqua Terra de voorwaarde voor herplant van bomen als noodzaak om eventuele cumulatieve effecten te voorkomen. De onderzoekers houden er echter geen rekening mee dat de te kappen platanen en honingbomen ca 40-50 jaar oud zijn. Juist op een leeftijd waarop de ecosysteemdiensten gaan werken. Zie bijlage 3. De jonge aanplant kán dus niet aan die voorwaarde voldoen, omdat ze te klein zijn om te dienen als essentiële vliegrouete. Daar komt nog bij dat de gemeente met bomen van de 2^e grootte wil herplanten, die per definitie kleiner/lager blijven dan de huidige bomen van de 1^e grootte (platanen en honingbomen). Het risico dat de vliegrouete - ook op langere termijn - niet hersteld wordt, is reëel.

Ook hier gaat de gemeente niet op in. Er worden geen mitigerende of compenserende maatregelen voorgesteld.

Let wel: vleermuizen zijn een strikt beschermde soort op grond van de Wet natuurbescherming.

De natuurwaarden worden onderschat, de kapvergunning schiet te kort.

Milieuwaarden - hittestress

In ons bezwaar zijn we al ingegaan op de hittestress, die de bomen aan de Laan van Mensenrechten voorkomen. Zie bijlagen 1 en 2 bij deze pleitnotitie (bron: Hitte-atlas, opgesteld door de gemeente Den Haag). Let op het paarse rondje bij kruising van de Laan van Mensenrechten en de Salvador Allendestraat. Op de kruising staan geen bomen. Aan de rest van de Laan wel. Waar geen bomen staan is de kleur donkerrood. Waar bomen staan is de kleur b lauw.

Volgens de legenda:

- Gevoelstemperatuur donkerrode kleur: ca 50 °C

- Gevoelstemperatuur blauwe kleur: 37 °C
Kortom, de bomen maken een groot verschil uit: 14 °C.

De vraag is of de gemeente zich dit eigenlijk wel realiseert. Hoe zit het met de zorgplicht? De vraag is ook of dit met de bewoners is besproken. Heeft de gemeente de bewoners verteld welk risico ze lopen, zeker als ze behoren tot de kwetsbare groepen (ouderen, mensen met slechte gezondheid, zwangere vrouwen ed)? Wie draait erop voor extra kosten van airco's? Maatregelen om de hittestress te voorkomen nadat de bomen gekapt zijn, staan niet beschreven. De waarden van bomen voor hittestress zijn niet onderkend. Het verweer gaat niet in op de hittestress. De kapvergunning schiet tekort.

Milieuwaarden - Stikstof

Aqua Terra, 2021, meent dat de partiele vrijstelling van toepassing is. Echter op 2 november 2022 heeft de Raad van State de vrijstelling van tafel geveegd. Er had dus een berekening gemaakt moeten worden van de stikstofdepositie omdat het niet is uit te sluiten dat de natuur in Natura 2000-gebieden schade oploopt. Bovendien is er een verplichte cumulatieve benadering. Daarom is het van belang dat alle stikstofdeposities van alle bouw- en aanlegprojecten bekend zijn opdat adequate herstelmaatregelen genomen kunnen worden. De stikstofberekening, inclusief de cumulatieve benadering, ontbreekt. Niet alleen bij dit project ook bij andere projecten. Door de stikstofdeposities stelselmatig te verdoezelen ontstaat een te rooskleurig beeld van de stikstofdepositie en worden te weinig maatregelen genomen om de natura2000-gebieden te herstellen. Dat is niet de bedoeling van de wet. De kapvergunning schiet te kort.

Belevings- en gebruikswaarden

De bomen (mn platanen en honingbomen) zijn rond de 40-50 jaar oud en hebben een zeer goede toekomstverwachting van meer dan 15 jaar. De gemeente onderschrijft dat de belevings- en gebruikswaarden van groot belang zijn.

Belangenafweging

Gezien de waarden van de bomen – omschreven in artikel 2:88 APV - heeft de gemeente naar onze mening een onjuiste belangenafweging gehanteerd. Dit komt omdat de gemeente niet alle waarden van de bomen heeft herkend en erkend. De waarden zijn veel groter dan de gemeente heeft omschreven. De belangenafweging schiet daarom tekort.

Wortelopdruk

Er is inderdaad een probleem met wortelopdruk, hoewel niet bij alle bomen en niet bij alle bomen even ernstig. Op zich niet verwonderlijk omdat de bomen bij het planten een kleine boomspiegel hebben gekregen, die de gemeente naderhand niet op gezette tijden heeft aangepast. Terra Nostra heeft een groeiplaatsonderzoek gedaan naar 37 bomen en een verplantbaarheidsonderzoek naar 3 bomen aan de Laan van Mensenrechten te Den Haag.

Geen BEA

Laten we duidelijk zijn: het onderzoek door Terra Nostra is géén BEA.

Gevolg is dat alternatieven voor het herstellen en/of voorkomen van overlast van wortelopdruk niet is onderzocht. Het zoeken naar alternatieve mogelijkheden om bomen te behouden is juist één van de stappen die een BA moet doorlopen. Er zijn technieken voorhanden. Bijvoorbeeld het verminderen van verharding, grotere boomspiegels of het toepassen van de TFI-methode (<https://tfi-international.com/onze-methode>), of door het vrij zuigen van de boomwortels. Wij verwijzen naar de goed verlopen bezwaarprocedure van de Bomenbond Rijnland (<https://www.bomenbondrijnland.nl/2023/01/23/het-resultaat-van-een-goed-verlopen-bezwaarprocedure/>). Ook de gemeente Den Haag heeft onlangs een aanvraag voor een kapvergunning niet gehonoreerd omdat de overlast, die de wortelopdruk veroorzaakt, kan worden verholpen door deze wortels weg te nemen en/of een aantal tegels te verwijderen (VTH2024-04762). Kortom de onderlegger voor de kapvergunning, een BEA, ontbreekt. Terwijl een BEA verplicht is op grond van de Bomennota – deel Projecten. De kapvergunning komt ook niet tegemoet aan het coalitieakkoord.

Participatie

In het Verweer (paragraaf 5) staat dat de bewoners door middel van een intensief participatieproces betrokken zijn bij de keuzes voor het opknappen van de openbare ruimte.

Dit klopt niet voor wat de bomen betreft. Immers, zo staat er ook in het verweer, er zijn 3 modellen besproken met diverse beleidsafdelingen. Die hebben gekozen voor model 3, het vervangen van alle bomen. Dit model is in het Voorontwerp opgenomen.

Kortom, de beleidsafdelingen hebben een keuze gemaakt, niet de bewoners. Het enige argument, dat voor model 3 wordt gegeven, is dat het “leidt tot minder verlies van parkeren en een eenduidig wegprofiel en gelijkmatig straatbeeld”. Dit is wel erg summier en niet nader onderbouwd.

In ons bezwaar hebben we al geschreven dat er geen gesprek is geweest met de Bomenstichting Den Haag.

Resumé

De Bomenstichting DH is nog steeds niet overtuigd dat “de bomenkap aantoonbaar niet anders kan”. Bovendien blijkt dat in eerste instantie er niet is gezocht naar oplossingen van wortelopdruk.

We verzoeken u het college te adviseren de kapvergunning te vernietigen.

C.M. Visser - voorzitter

Bomenstichting Den Haag